

החינוך וסביבו

שנתון המכללה ל"ג
תשע"א 2011

ISSN 0 792-223X

החינוך וסביבו
כרך ל"ג, תשע"א - 2011

עורך: פרופ' נמרוד אלוני

רכזת המערכת: עדה סער

מערכת:
פרופ' יאיר אורון
ד"ר רונית הופמן
דור הררי
ד"ר יפה כלב
פרופ' דן סואן
ד"ר נירה על-דור
ד"ר שוש צימרמן

המייסד והעורך הראשון: מרדכי סגל ז"ל

התקנת האנגלית לדפוס: יולנד גוטדינר

הוצאת סמינר הקיבוצים תשע"א - 2011

צילום העטיפה: עדה סער

עיצוב העטיפה: מידר דוד

הפקה: דפוס אלפא

תמונת העטיפה: גשר הרכבת מעל הקישון, צומת העמקים

המשתתפים בשנתון

מכללת עמק יזרעאל	פסיכולוגיה	ד"ר אבי אביטל
סמינר הקיבוצים	ספרות	ד"ר אסתי אדיבי-שושן
סמינר הקיבוצים	היסטוריה	ד"ר רן אורנר
סמינר הקיבוצים, מכללת דוד ילין, אוניברסיטת תל אביב	תרבות ישראל	ד"ר אילון אידלשטיין
סמינר הקיבוצים	פילוסופיה של החינוך	פרופ' נמרוד אלוני
סמינר הקיבוצים, אוניברסיטת בר אילן	יהדות	ד"ר חנוך בן-פזי
מכללת עמק יזרעאל	ייעוץ חינוכי	סאמיה ג'ובראן
סמינר הקיבוצים	פדגוגיה והכשרת מנהלים	ד"ר קובי גוטמן
סמינר הקיבוצים	צדק חברתי	חגית גור
סמינר הקיבוצים, האוניברסיטה הפתוחה, בית ברל	מתמטיקה	ד"ר אביקם גזית
סמינר הקיבוצים	אוריינות אקדמית	ד"ר יוכי וולפנספרגר
אוניברסיטת תל אביב	פילוסופיה	פרופ' צבי טאובר
סמינר הקיבוצים	חינוך מיוחד, אנגלית	ד"ר צפי טימור
סמינר הקיבוצים	ספרות ולשון	ד"ר רות ירדני
סמינר הקיבוצים	קולנוע וספרות	ד"ר יפה כלב
סמינר הקיבוצים	הכשרת מטפלים	ד"ר נעמה לב-ארי
סמינר הקיבוצים, אורנים	ספרות	ד"ר אסתר לבנון-מורדוך
סמינר הקיבוצים	היסטוריה	עמי מטלון
מכללת עמק יזרעאל, מכללת תל חי	פסיכולוגיה	אוהד מרכוס
אוניברסיטת תל אביב	פילוסופיה	ד"ר נועה נעמן-צאודרר
סמינר הקיבוצים, המרכז האוניברסיטאי אריאל	סוציולוגיה של החינוך	פרופ' דן סואן
סמינר הקיבוצים	מתמטיקה	ד"ר דורית פטקין

סמינר הקיבוצים	חינוך גופני	ד"ר יגאל פנחס
סמינר הקיבוצים, אוניברסיטת תל אביב	פילוסופיה של החינוך	ד"ר שי פרוגל
סמינר הקיבוצים	מחשבים בחינוך	יעל צרפתי
סמינר הקיבוצים	פילוסופיה של החינוך	ד"ר תמר קטקו
אוניברסיטת קלגרי, קנדה	המעבדה לספורט וטכנולוגיה	ד"ר לארי קייץ
סמינר הקיבוצים	תרבות ישראל	ד"ר אורי קצין
המרכז האוניברסיטאי אריאל	סוציולוגיה של החינוך	דנה רבינוביץ
מכללת וינגייט לחינוך גופני וספורט	רכזת תקשוב	ד"ר צילי רז-ליברמן
סמינר הקיבוצים	ספרות	רביב רייכרט
בית הספר לרפואה, אוניברסיטת תל אביב	רפואה	ד"ר אדוארד רם
סמינר הקיבוצים, אוניברסיטת בר אילן, המרכז האוניברסיטאי אריאל	מדעי החברה	ד"ר רינה שחר
אוניברסיטת בר אילן	מדעי החברה	טל שמש

תוכן העניינים

מחקרים וסוגיות בחינוך

9	מאבקי כוח בחדר המורים כגורם המעכב שינוי חברתי	עמי מטלון
35	הוראה במבחן הקבלה: סף ורף	תמר קטקו
47	הומור בהוראת מתמטיקה - יש חיה כזאת?	אביקם גזית
59	גישות לניהול כיתה בקרב מורים מתחילים: "מי כאן הבוס?"	צפי טימור
73	עמדות הורים במגזר הערבי בנושאי החינוך המיני בבית הספר	סאמיה ג'זבראן, אוהד מרכוס, אבי אביטל אדוארד רם

דרכים ודגשים בפדגוגיה

107	תובנות מחדר הכיתה	קובי גטרמן
125	השפעת שילוב מולטימדיה בתוכנית הוראה בקרב סטודנטים לחינוך גופני על הישגי התלמידים	יגאל פנחס, צילי רז-ליברמן, לארי קייץ
151	חקר מקרה: טובים השניים בהוראה, לפיתוח ידע מקצועי	יוכי וולפנספרגר, דורית פטקין
169	דיאלוג על דיאלוג בשאלה: מי הוא מורה?	רביב רייכרט
177	השפעת פעילויות בגיאומטריה של המרחב בקרב מתכשרים להוראת מתמטיקה בבית ספר יסודי: על הבנת מושגים ושליטה ברמות חשיבה גיאומטרית	יעל צרפתי, דורית פטקין

סוגיות בחברה ובתרבות

197	"חולמי הלחם" - זיכרון והיסטוריה בחמישה יומנים מגטו וורשה	רן אור-נר
229	עוץ לי, גוץ לי - על בילויי שעות הפנאי של בני נוער חילוניים ודתיים בישראל	דן סואן, דנה רבינוביץ
249	אינטליגנציה רגשית ושביעות רצון בקרב זוגות צעירים	רינה שחר, טל שמשי
273	יומן נוסעת פוסט-קולוניאליסטית במסע תר-קולוניאליסטי	חגית גור

יהדות ותרבות ישראל

291	"עת לעשות" - נוסח חדש: הרהורים על החינוך המשלב כאתוס חינוכי יהודי	חנוך בן פזי
299	מה בין "תרבות ישראל" ל"מחשבת ישראל": על הוראת מקורות היהדות בחינוך הממלכתי	אילון אידלשטיין
309	הוראת מקצועות יהדות	אורי קצין

ספרות, תיאטרון וקולנוע

329	ההזדהות עם הגורל היהודי: ביטוי השואה ביצירתו של בנימין תמוז	רות ירדני
341	גילוי וכיסוי בלשון - הטקסט כאירוע נפשי	נעמה לב ארי
357	שתי הרצאות על המחזה האומר-כן והאומר-לא מאת ברכט	צבי טאובר
373	ייצוג קולנועי של יסודות דיוניסיים ואפולוניים בלילות קיץ קסומים	יפה כלב
393	דמותו של מנהל בית הספר: ייצוג על מסך הקולנוע כמנהיג וכמוביל שינוי	אסתר לבנון-מורדוך
407	"הברושים ירכינו ראש" - על הסרט "מבצע סבתא"	אסתי אדיבי

שפינוזה וניטשה בסמינר הקיבוצים

417	שפינוזה וניטשה: פתח דבר	תמר קטקו
421	שפינוזה: אלוהים או הטבע	נועה נעמן-צאודרר
429	מאפיינים פדגוגיים בכתבי ניטשה	נמרוד אלוני
437	על החיים ועל האמת: שפינוזה וניטשה	שי פרוגל
441		תקצירים באנגלית

